

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Zitting van 24 september 2019
Beheer en Realisatie - Omgevingszorg

**12   2019_B&W_00443   Informatienota - Een veilige oudpapierinzameling -
informereren**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder;
de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl

Zijn eveneens aanwezig:

de heer G. Smilda, loco-secretaris

Afwezig:

mevrouw J. Groot de, Secretaris

Informatienota

Inleiding

Inzameling oudpapier 2019-2024

Uit de gesprekken met inzamelaars en inwoners in de afgelopen jaren en uit het onderzoek uit 2017 komen drie behoeften naar boven:

- Zekerheid over inkomsten.
- Zelfstandigheid m.b.t. inzameling.
- Zekerheid over contract/vergunning.

Op basis van deze behoeften hebben wij in mei de volgende uitgangspunten vastgesteld.

1. De inzameling van oudpapier is veilig;
2. In de nieuwe inzaelcontracten is een standaardvergoeding van € 34 per ton opgenomen;
3. De keuze voor wel of geen standaardvergoeding wordt voorgelegd aan de individuele inzamelaars en wordt vastgelegd in een individueel contract;
4. In gebieden waar een oudpapierinzamelaar stopt en geen alternatief is, neemt de gemeente/ROVA de inzameling over.

Deze uitgangspunten zijn tijdens de inloopavonden in juni jl. met oudpapierinzamelaars besproken. Tijdens de inloopavonden zijn veel vragen gesteld. De sfeer tijdens de avonden was open en constructief. Niet alle inzamelaars zijn tijdens de inloopavonden aanwezig geweest. Een aantal heeft telefonisch of via de mail contact gezocht. In totaal hebben we over de bovenstaande uitgangspunten met 25 inzamelaars contact gehad. Begin september hebben wij besloten om de voorgestelde uitgangspunten onveranderd vast te stellen. Hiermee brengen wij de inzameling van oudpapier op orde. De 'grondstof' oudpapier maakt onderdeel uit van het grondstoffenplan 2020-2024.

Kernboodschap

Een veilige oudpapierinzameling

Het belangrijkste uitgangspunt voor ons college is een veilige inzameling. Om te kunnen beoordelen wat 'veilig' is, is een onafhankelijke ARBO-deskundige gevraagd om te kijken of de verschillende methodes van inzameling voldoende veilig zijn (te maken).

De ARBO-deskundige heeft naar alle inzamelaars een vragenlijst gestuurd met vragen over o.a. de werkwijze, de fysieke belasting, de inzet van vrijwilligers en de verkeerssituatie waarin ingezameld wordt. Ook is hij bij een aantal inzamelmomenten ter plaatste geweest. Zijn bevindingen zijn verwoord in het bijgevoegde rapport. Uit de observaties en uit de vragenlijsten komt naar voren dat er zich op dit moment geen direct gevaarlijke situaties voordoen. Dit betekent dat zonder grote aanpassingen de inzameling van het oudpapier door kan gaan. Het advies van de veiligheidsdeskundige is vertaald in handvatten voor de verschillende methodes van inzameling. U kunt hierbij denken aan zichtbare veiligheidskleding (hesjes), stevig schoeisel, een logische route met inzamelen (geen gevaarlijke verkeerspunten), zo weinig mogelijk op de weg lopen, houding bij tillen, werkende verlichting en remmen van inzamelvoertuigen etc.

Nieuwe contracten

Wij geven de inzamelaars de keuze of ze wel of geen standaardvergoeding per ton willen ontvangen. Inzamelaars die zelf graag verantwoordelijk willen zijn voor de kosten en baten krijgen van ons een inzamelvergunning en zijn vrij om zelf contracten af te sluiten met de markt. Inzamelaars die kiezen voor de standaardvergoeding sluiten een inzamelcontract met ROVA. In overleg met ROVA organiseren zij een veilige en efficiënte inzameling.

Momenteel ontvangen de inzamelaars in oud-Brederwiede een garantievergoeding van € 34 per ton. De nieuwe standaardvergoeding bedraagt ook € 34 per ton. De hoogte van deze vergoeding is vergelijkbaar met die van omliggende ROVA-gemeenten. De transport- en afzetkosten van ROVA zijn verrekend in de standaardvergoeding en worden niet apart in rekening gebracht. Een eventueel voordeel (hogere opbrengsten door bijvoorbeeld een hogere marktprijs) vloeit terug in de egalisatievoorziening Afval. Andersom kan een lage marktprijs betekenen dat we als gemeente kosten maken ten laste van de egalisatievoorziening. In de nieuwe inzamelcontracten (die met ROVA kunnen worden afgesloten) is een standaardvergoeding van € 34 per ton opgenomen.

In de inzamelcontracten/inzamelvergunningen, die worden uitgegeven voor vijf jaar, worden afspraken gemaakt over de manier van inzameling en de frequentie van inzamelen. Dit is voor beide mogelijkheden hetzelfde. Hetzelfde geldt voor afspraken over veilig werken en het rapporteren van de ingezamelde hoeveelheden.

Een oudpapierinzamelaar stopt

Inwoners krijgen de gelegenheid om hun oudpapier gescheiden aan te bieden. Als een (huis-aan-huis) inzamelaar stopt, valt er een gat in de inzameling van oudpapier. Net zoals nu gebruikelijk is zoeken wij, in overleg met ROVA en de betreffende kern/wijk, in een dergelijk geval een passende oplossing.

Consequenties voor de gemeente

Oudpapier is voor alle inzamelaars een belangrijke bron van inkomsten. En het oudpapier in Steenwijkerland kan niet zonder zijn vrijwilligers. Maandelijks zijn in alle kernen van de gemeente tientallen vrijwilligers actief om oudpapier in te zamelen. Dankzij deze vrijwillige inzet wordt veel van het oudpapier in Steenwijkerland ingezameld. Door het uitgeven van nieuwe vergunningen en contracten ontstaat rust in dit dossier en kunnen de inzamelaars voor vijf jaar aan de slag.

Communicatie

Op korte termijn vragen wij aan de oudpapierinzamelaars welke optie ze kiezen (wel of geen standaardvergoeding). Inzamelaars die kiezen voor ROVA kunnen met ROVA afspraken maken over

het organiseren van de inzameling. Met inzamelaars die ervoor kiezen om alles zelf te organiseren, gaan wij om tafel om de vergunningen in orde te maken.

Vervolg

De afgelopen jaren is er (veel) onrust geweest in het dossier oudpapierinzameling. Het resultaat dat er nu ligt stemt ons tevreden. Volgens ons worden heikele punten hiermee goed opgelost, omdat wij (geheel) tegemoet komen aan de drie behoeften (zekerheid over inkomsten en vergunning/contract en zelfstandigheid m.b.t. inzameling) van de inzamelaars en inwoners.

Wij nemen de vrijheid om u via deze informatienota te informeren. Dit doen wij omdat wij als college op dit dossier nu door willen pakken en het mandaat voor besluitvorming hierover bij ons college ligt. U heeft de afgelopen tijd een grote betrokkenheid laten zien bij dit dossier. Dat hebben wij zeer gewaardeerd en daarom willen wij u graag, in overleg met de agendacommissie, een uitgebreide toelichting op ons besluit geven.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de 'informatienota - Een veilige oudpapierinzameling' vast te stellen en deze aan de gemeenteraad te verzenden.

Bijlagen

---

1. ZvdZ inzameling oud papier Steenwijkerland.pdf

Inzamelen van oud papier in de gemeente Steenwijkerland

Onderzoek en advies inzake de veiligheid

Voor de gemeente Steenwijkerland is in de periode half mei tot begin juli 2019 een veiligheidskundige beoordeling gemaakt van de manier waarop scholen en verenigingen oud papier inzamelen. Organisaties die het papier inzamelen zijn allen benaderd met een vragenlijst waarop zij konden aangeven welke methode ze hanteerden, in welke mate er sprake was van fysieke belasting (zwaar werk), op welke momenten er ingezameld wordt, wie de inzameling uitvoeren en organiseren, of daarbij ook kinderen betrokken zijn en welke maatregelen er worden genomen om een en ander veilig te laten verlopen. Daarna zijn enkele inzamelingen bezocht om te zien en te horen hoe het er in de praktijk aan toegaat.

Er zijn feitelijk drie varianten te onderscheiden.

1/ In de eerste plaats is dat de afzetcontainer. Dat is een (zee) container die door een derde partij (transporteur of afvalverwerker) wordt geplaatst. Veelal is dat op de openbare weg in de nabijheid van de school of het verenigingsgebouw, maar soms ook op eigen terrein. Het komt voor dat de container eigenlijk altijd beschikbaar is om er oud papier te brengen en in andere gevallen staat zo'n container er enkele dagen per maand. Er zijn wat variaties ook in de plek waar inwoners hun papier achterlaten; voor of in de container en dat heeft dan weer consequenties voor de vrijwilligers die dan in meer of mindere mate de container efficiënt moeten beladen. Eigenlijk moeten er altijd kartonnen dozen worden verdicht omdat er anders wel erg veel lucht in de container komt en daardoor minder kilo's papier.

Bij de twee andere varianten gaat het op het bij huis ophalen van oud papier dat door inwoners aan de weg wordt klaargezet. Deze ritten worden vaak 1 maal per maand gereden, soms eens in de zes weken. Net als bij de afzetcontainers is hier sprake van het fysieke werk dat bestaat uit het optillen en verplaatsen van bundels en dozen. Maar ook het werken langs de weg brengt hier risico's met zich.

2/ Ophalen met inzet van een kraak-perswagen die met chauffeur van een afvalverwerker wordt gehuurd. Het grote voordeel is dat de bundels en dozen maar één keer door de handen hoeven te gaan. Het hoeft alleen maar in de bak te worden gegooid. De wagen perst alles tezamen, waardoor lege of slecht gevulde kartonnen dozen geen probleem zijn. Mogelijk is het een nadeel dat er maar twee vrijwilligers mee kunnen. Vrijwilligers lopen op en langs de straat en rijden korte afstanden mee op de daarvoor bestemde treeplank achterop de wagen.

Doordat de kraakperswagens door de week elders worden ingezet worden de ritten voor vrijwilligersverenigingen altijd op zaterdag gereden. Aanvang tussen 8.30 en 9.00 uur en een haalronde duurt maximaal 3 uur.

3/ Ophalen met de zogenaamde 'platte kar'. Onder deze methode worden de werkwijzen geschaard waarbij met de inzet van een auto en een kar of van een bestelbusje het oud papier dat langs de weg klaar staat wordt verzameld. Vaak is dan de auto van een vrijwilliger die meegaat. De kar wordt vaak ergens geleend, waarbij er bij gebruikers een voorkeur is voor gesloten karren, zodat los papier er niet uit kan waaien. De kar (of de auto /het busje) wordt op de route gevuld en het verzamelde oud

papier moet na de inzameling in een afzetcontainer worden gedaan. Dat is uiteraard even een klusje. Omdat er dan toch een afzetcontainer staat, wordt is er ook vaak gelegenheid geboden om papier ter plekke te brengen, gelijk aan variant 1. In enkele gevallen staat zo'n afzetcontainer er permanent. Ook hier lopen de vrijwilligers op en langs de weg. De groep vrijwilligers die tegelijk de inzameling doet kan wat groter zijn dan bij de kraakperswagens. De chauffeur zal regelmatig meehelpen met het beladen. Bij het verplaatsen over een korte afstand lopen vrijwilligers mee, bij verplaatsing over grotere afstanden nemen ze plaats in de auto.

Het ophalen met de platte kar wordt vaak op een doordeweekse dag gedaan, 's middags (vanaf 13.00 uur), of aan het begin van de avond (vanaf 18.00 uur). Een route vergt ook hier tot maximaal zo'n 3 uur.

Veilig inzamelen van oud papier

Om de veiligheid rondom het inzamelen goed te regelen is het van belang om duidelijkheid te hebben over wie er nu feitelijk verantwoordelijk is en mogelijk aansprakelijk als er iets mis gaat en er bijvoorbeeld een ongeluk gebeurt.

Op grond van de Arbowet moeten ook verenigingen, ouderraden, vrienden van de sportvereniging etc. zorg dragen voor veilige en gezonde omstandigheden waaronder vrijwilligers hun taken en werkzaamheden kunnen uitvoeren. De organisatoren van de vrijwilligers activiteit 'oud papier inzamelen' zijn er dus verantwoordelijk voor dat de vrijwilligers geen letsel oplopen en niet ziek worden als gevolg van die werkzaamheden. Daarbij spelen de volgende zaken:

1. Duidelijk moet zijn wat er eventueel gevaarlijk kan zijn en welke maatregelen er moeten worden genomen om gevaren te voorkomen of eventueel de gevolgen te beperken.
2. De deelnemers moeten hiervan op de hoogte worden gesteld.
3. Er moet toezicht worden gehouden op het naleven van de afspraken.
4. Zonodig moet worden vastgesteld of personen of groepen personen wel of niet geschikt zijn voor het betreffende vrijwilligerswerk.

Met betrekking tot de gevaren worden in dit document in ieder geval de belangrijkste genoemd. Op grond daarvan kan een eigen lijstje met regels worden opgesteld. Besef echter dat hoe compleet zo'n overzicht ook lijkt, er altijd onvoorziene omstandigheden kunnen zijn waarop ter plekke een afwijking moet worden gemaakt of er veilig kan worden gewerkt en hoe dat dan het beste kan. In de veiligheidskunde noemen we dat de laatste minuut risicoanalyse (de LMRA). Eigenlijk is een goed veiligheidsbesef belangrijker dan het klakkeloos opvolgen van regeltjes. De LMRA is wel een serieuze aangelegenheid; als je afwijkt van de afspraken, dan moet je wel kunnen uitleggen waarom. Uiteraard moeten de afgesproken regels in standaard situaties gewoon toepasbaar zijn en dus worden gevolgd. Alle vrijwilligers moeten op de hoogte zijn van de gevaren en te nemen voorzorgen. Kies bijvoorbeeld een vast moment in het jaar om de vrijwilligers voor te lichten. Het begin van het verenigingsjaar is daarvoor het meest geschikt. Het heeft de voorkeur om deze instructies schriftelijk uit te delen en mondeling toe te lichten. Leg vast wie er bij de voorlichting aanwezig waren. Als er in de loop van het jaar nieuwe vrijwilligers worden ingezet, licht die dan ook voor. Zorg er voor dat de voorschriften werkbaar zijn. Als men bijvoorbeeld uit oogpunt van zichtbaarheid in het verkeer een hesje aan moet, zorg er dan ook voor dat geregeld is dat die hesjes er zijn.

Het houden van toezicht moet mogelijk bij een ongeval kunnen worden aangetoond. Het gaat er niet om dat er voortdurend toezicht moet zijn, maar door of namens de organisatie moet wel steek-

proefsgewijs zijn vastgesteld dat de vrijwilligers veilig te werk gaan. En als dat niet op orde is, dan moeten die vrijwilligers daarop worden aangesproken en in het uiterste geval van die taak worden ontheven.

Over het vierde punt wordt opgemerkt dat bij inzet van jeugdigen (18+) en zwangeren er eerst heel zorgvuldig moet worden beoordeeld wat zij wel en niet zouden mogen doen. Bij de papierinzameling blijken deze kwetsbare groepen niet te worden ingezet.

Personen die te roekeloos zijn of zich slecht aan afspraken houden kun je ook maar beter bij bepaald vrijwilligerswerk weren. Soms blijkt dat pas bij het houden van toezicht. Ook bij ouderen kan er een moment komen waarop het niet meer verstandig is om dit vrijwilligerswerk te blijven doen. Zorg ervoor dat altijd het bespreekbaar is als een vrijwilliger niet meer of een keer niet kan meedraaien bij de inzameling van het oud papier.

Wat zijn de risico's

Voor de drie varianten worden onderstaand de risico's die daarbij aan de orde zouden kunnen zijn op een rij gezet en er wordt een voorstel gedaan voor maatregelen die dat risico tot een minimum beperken.

De afzetcontainer		
	Brengen en halen van de afzetcontainer Het brengen en halen van afzetcontainers wordt verzorgd door een afvalverwerker of transporteur, die een daarvoor uitgerust voertuig inzet. Bij het manoeuvreren van het voertuig en de container bestaat er kans op aanrijding en knellen of pletten.	Probeer met de partij die de containers brengt en haalt afspraken te maken over de plaats en het tijdstip waarop dat het beste kan, rekeninghoudend met de aanwezigheid van kinderen etc.
	Type of model van de container Er zijn twee typen containers die voor dit werk worden ingezet, namelijk een gesloten type (zeecontainer of daarop gelijkend) en een open bak waar een net over zit of kan. Waargenomen is dat een permanente container veelal van het gesloten type is en een tijdelijke open.	Gelet op eventueel brandgevaar (vandalisme) is het een goede strategie om bij een permanente opstelling altijd uit te gaan van een gesloten container. Bij een gesloten container is het wel noodzakelijk dat er voor het afsluiten een globale inspectie plaatsvindt op eventueel aanwezigen (zoals spelende kinderen).
	Plek van de afzetcontainer Gelet op eventueel brandgevaar (vandalisme) is het een goede strategie om containers niet te dicht naast een pand te plaatsen. Voor een open container zou daarvoor een afstand van 10 m kunnen worden aangehouden, tenzij de brandweer anders voorschrijft. Alle afzetcontainers stonden op een ruime rustige parkeerplaats of op particulier terrein. Vrijwilligers die helpen met het beladen begeven zich eigenlijk niet in het verkeer. Als dat wel het geval is, dan is het verstandig om goed zichtbaar te zijn.	Zet papiercontainers bij voorkeur op een ruime afstand van bebouwing, zeker als het een open container is of als het gaat om een gesloten container waartoe een ieder ongezien toegang heeft. De inzet van zichtbaarheidskleding (oranje /geel /groen hesje moet serieus worden overwogen als vrijwilligers zich in het verkeer begeven.

Beladen van de container Containers kunnen door de 'brengers' worden gevuld, maar het komt ook voor dat het papier voor de container kan worden geplaatst waarna de container op een later moment (dagelijks) door vrijwilligers wordt beladen. Beide varianten hebben uiteraard voor- en nadelen die meer of minder zwaar zouden kunnen wegen, afhankelijk van de situatie. Los geplaatst papier kan bv wegwaaien en moet dan weer worden opgeruimd. En een deels gevulde container met veel niet verdicht karton laat zich uiteindelijk niet meer efficiënt vullen. De argumenten zijn eerder praktisch dan arbo-technisch.	Breng zelf in kaart wat in het betreffende geval de beste keuze is aan de hand van argumenten zoals: • Zwerfafval • Efficiënt beladen • Uren inzet vrijwilliger • Ervaringen •

Route met de kraakperswagen	
Instructie afvalinzamelaar Los van de algemene instructie die de vrijwilligersorganisatie moet verzorgen, zal de chauffeur van de kraakperswagen instructies moeten geven over de werking en bediening van de pers, waaronder het gebruik van de noodstopknop en het meerijden op de treeplank.	Spreek met de afvalinzamelaar af dat de chauffeur voor aanvang van de rit aan de aanwezige vrijwilligers de nodige instructies geeft en vaststelt dat men die begrepen heeft.
Instructie vrijwilligers Los van de algemene instructie aan alle vrijwilligers door de vrijwilligersorganisatie is het verstandig om voor aanvang nog even de belangrijkste punten door te nemen.	Sta voor aanvang samen even stil bij de belangrijkste veiligheidsinstructies: • Verkeersshes in orde en aan • Goede schoenen • Zo weinig mogelijk op de weg lopen • Blijven letten op het verkeer • Ingrijpen als de communicatie met de chauffeur niet naar wens verloopt • Let op de houding bij het optillen en wegleggen of gooien van bundels en pakketten • Grote en zware pakketten samen oppakken.
Veilige route De veiligheid bij de inzameling kan erg afhangen van de route en hoe die wordt afgelegd. De verkeersdrukke op een bepaald tijdstip is bijvoorbeeld belangrijk voor het lopen op de weg of het hinderen van andere weggebruikers. Ook het moeten manoeuvreren met zo'n groot voertuig is niet zonder risico.	Stel een zo veilig mogelijke route vast en let daarbij op: • Drukke /verkeersdeelname in de geplande periode • Afhaalpunten in principe rechts van de weg • Kinderrijke buurten en doodlopende straten • Verkeersdrempels en rotondes • Wegwerkzaamheden die in een bepaalde periode aan de orde kunnen zijn

	Verkeersdeelname De vrijwilligers lopen op en naast de weg, waar ook ander verkeer gebruik van maakt. Daardoor bestaat er kans op aanrijdingen.	Voorkom aanrijdingen door zo weinig mogelijk op de weg te lopen. Pak alleen het papier op dat aan de kant staat waar de wagen rijdt. In principe is dat de rechter kant, maar de kraakperswagens kan eventueel ook delen van de route aan de linker kant rijden. Spreek dit goed af met de chauffeur /afvalinzamelaar. Zorg voor een optimale zichtbaarheid; draag altijd een verkeershesje met reflecterende strepen; geel, oranje of groen. Zorg dat de hesjes in goede staat verkeren; schoon en fris van kleur.
	Mee op de treeplank Kraakperswagens hebben een voorziening om beladers achterop de wagen mee te laten rijden. Deze treeplank en grijpstang zijn daarvoor gemaakt. De wagen heeft verplicht een aantal veiligheidsvoorzieningen; ze kan bij gebruik van de treeplank niet harder dan 30 km/uur en niet achteruit rijden. Ook kan de pers niet worden bediend als er iemand op de treeplank staat.	De treeplank kan in principe veilig worden gebruikt. Zorg voor schoeisel dat een goede grip geeft op het rooster waaruit de treeplank bestaat. Veiligheidsschoenen zijn voor deze werkzaamheden niet per se noodzakelijk, maar een vergelijkbare rubberen zool zorgt wel voor een goede grip, in tegenstelling tot bv een leren zool.
	Gebruik van de kraak-persinrichting De pers kan alleen worden geactiveerd als er niet iemand op de treeplank staat. Hierdoor is het feitelijk onmogelijk om met bv de handen in de pers te geraken. Vrijwilligers kunnen zelf de pers in werking stellen.	Na een korte uitleg kunnen vrijwilligers zelf de pers bedienen. De kans op ongelukken (betrakking) is erg klein; aan beide zijden is er een noodstopknop. Dat het begeleiden van uitstekende delen, zoals grote dozen, losjes moet gebeuren, spreekt voor zich, omdat de pers deze naar binnen zal trekken.
	Evaluatie Het veilig klaren van de inzameling is vooral ook een kwestie van goede samenwerking. De vrijwilligersorganisatie is bij deze variant deels afhankelijk van de afvalinzamelaar en de door hem geleverde chauffeur. De rijstijl kan bv onveiligheid opleveren als er te hard over verkeersdrempels wordt gereden of te als er te heftige stuurbewegingen worden gemaakt, terwijl de vrijwilligers op de treeplank staan.	Zorg voor een heldere communicatie met de afvalinzamelaar over de wijze waarop de inzameling verloopt. Plan bijvoorbeeld jaarlijks een evaluatiemoment in en neem direct contact op als vrijwilligers melden zich niet veilig te hebben gevoeld. Vrijwilliger moeten het bij voorkeur ook zelf bij de chauffeur kenbaar maken als er hen iets niet bevalt.

	Route met de 'platte kar'
	Controle van materieel Er zijn geen aanwijzingen dat er wordt ingezameld met een daadwerkelijk 'platte kar'. Het is immers de bedoeling dat alle ingezamelde papier ook op de eindbestemming, zijnde aan afzetcontainer, kan worden afgeleverd. Daarom zoeken de vrijwilligersorganisaties altijd Controleer altijd het materieel waarmee de inzamelroute zal worden gereden. Let met name op richtingwijzers, remlichten, verlichting en alarmknipperlichten. Zorg ervoor dat aanhangers goed worden angekoppeld en dat ook de losbreekremrichting of hulkoppeling goed wordt beves-

	naar een praktische oplossing; gemakkelijk te beladen, geen verlies tijdens de rit en gemakkelijk te lossen. Voorbeelden zijn; een paardentrailer en een kiepkar. Soms gebruikt men liever een busje dan een kar. Het materieel wordt vrijwillig beschikbaar gesteld. Aanhanger en trekkend voertuig zijn soms een vaste combinatie, maar soms ook niet. Het is belangrijk dat het geheel voldoet aan de veiligheidseisen.	tigd. Het spreekt voor zich dat de chauffeur moet beschikken over een rijbewijs BE.
	Instructie Los van de algemene instructie aan alle deelnemende vrijwilligers is het verstandig om voor aanvang van de route nog even de belangrijkste punten te herhalen, zodat iedereen die scherp heeft.	Sta voor aanvang samen even stil bij de belangrijkste veiligheidsinstructies: • Verkeershes in orde en aan • Zo weinig mogelijk op de weg lopen, niet oversteken tenzij dat veilig kan • Nooit tussen de auto en de aanhanger komen • Niet meerijden in of op de aanhanger • Blijven letten op het verkeer • Ingrijpen als de communicatie of samenwerking met de chauffeur niet naar wens verloopt • Goede schoenen • Let op de houding bij het optillen en wegleggen of gooien van bundels en pakketten • Grote en zware pakketten samen oppakken.
	Veilige route Het is uiteraard van belang om de route zoals die gereden zal worden zo te kiezen dat de gevaren zo klein mogelijk zijn. De verkeersdrukke op een bepaald tijdstip is bijvoorbeeld belangrijk voor het lopen op de weg of het hinderen van andere weggebruikers.	Stel een zo veilig mogelijke route vast en let daarbij op: • Drukke /verkeersdeelname in de geplande periode • Afhaalpunten in principe rechts van de weg¹ • Kinderrijke buurten en doodlopende straten • Wegwerkzaamheden die in een bepaalde periode aan de orde kunnen zijn
	Verkeersdeelname De vrijwilligers lopen op en naast de weg, waar ook ander verkeer gebruik van maakt. Daardoor bestaat er kans op aanrijdingen. Routes die in het donker worden gereden zijn extra riskant, omdat de zichtbaarheid in het verkeer dan nog minder is.	Voorkom aanrijdingen door zo weinig mogelijk op de weg te lopen. Pak alleen het papier op dat aan de kant staat waar de wagen rijdt. In principe is dat de rechter kant. Plaats het voertuig /de combinatie bij voorkeur aan de linker kant van de weg als het oud papier aan die kant moet worden ingezameld. Wissel niet steeds van kant, want de beladers moeten dan steeds ook de weg oversteken. Voorkom het oversteken zoveel mogelijk, ze-

¹ Zorg ervoor dat de instructie aan bewoners over het aanbieden van oud papier helder is over de plek waar dat kan.

		ker als daarbij dozen en bundels moeten worden gedragen. Zorg voor een optimale zichtbaarheid; draag altijd een verkeershesje met reflecterende strepen; geel, oranje of groen. Zorg dat de hesjes in goede staat verkeren; schoon en fris van kleur. Overweeg om niet na zonsondergang met de 'platte kar' papier in te zamelen. Doe dat bij voorkeur overdag, als het licht is.
	Verplaatsen over grotere afstand Meerijden in of op een kar aanhanger is verboden. Doe dat dan ook niet. Bij verplaatsing over een wat grotere afstand zal men in het trekkende voertuig willen meerijden. In- en uitstappen is uiteraard altijd een risicomoment, dat extra aandacht vraagt van chauffeur en vrijwilliger.	Let er als chauffeur op waar vrijwilligers het meest veilig kunnen in- en uitstappen. Maak, ook bij korte afstanden gebruik van de veiligheidsgordels.
	Storten van het verzamelde papier Het legen van de aanhanger kan een fysiek zwaar klusje zijn, afhankelijk van het type aanhanger dat wordt gebruikt. Soms gaan er erg veel bundels en dozen door de handen.	Betrek ook het lossen van de aanhanger bij het maken van keuzes voor het type aanhanger. Handmatig lossen levert bijna vanzelf een efficiënt gevulde afzetcontainer, maar het is wel meer werk.

	Overige punten, los van de wijze van inzamelen	
	Zware pakketten /bundels Uit de inventarisatie kwam naar voren dat het maar heel zelden voorkomt dat pakketten of bundels te zwaar zijn om alleen te hanteren.	Zorg voor een goede instructie aan de burgers gelijktijdig met het bekend maken van de data waarop het papier zal worden ingezameld; maak de pakketten niet te zwaar.²
	Pakketten met veel lucht Er zitten steeds meer dozen bij het oud papier en burgers nemen ook steeds minder de moeite om die samen te vouwen tot een pakketje.	Zorg voor een goede instructie aan de burgers gelijktijdig met het bekend maken van de data waarop het papier zal worden ingezameld; vouw dozen en karton tot handzame bundels met een touw erom.² Voor het halen met een kraak-perswagen (vuilniswagen) is minder van belang.
	Pakketten met andere afvalfracties In principe kan er (per ongeluk) een pakket bij de weg belanden waar gevaarlijke producten of spullen zitten; bijvoorbeeld glas of chemische stoffen. Hiervan zou je mogelijk letsel of gezondheidsschade kunnen oplopen. Hier waren nog geen meldingen van, maar wel komt het voor dat er polystyreen (piepschuim) wordt aangetroffen in bv een TV-doos.	Zorg ervoor dat verdachte spullen voorzichtig worden gecontroleerd en opzijgezet. Maak afspraken over het niet meenemen van verontreinigde spullen.

² Mogelijk kan ook de gemeente Steenwijkerland hieraan aandacht besteden als zij met haar burgers communiceert over de verschillende afvalstromen; op de gemeentelijke website en in advertenties.

	Verontreinigingen zoals piepschuim kunnen er toe leiden dat de verwerker de partij afkeurt, waarna die als afval moet worden verwerkt; dan ontstaat er een kostenpost in plaats van inkomsten.	
	Fysiek zwaar werk Het oppakken van dozen en bundels om die vervolgens, vaak na enkele passen, hoger weer weg te zetten of te gooien, is in zekere zin fysiek belastend werk. De duur van de werkzaamheden is echter nogal beperkt, enkele tot maximaal 3 uren op een dag dat er een route wordt gelopen. Bij sommige verenigingen is, mede door de aard van die vereniging, de vergrijzing flink toegeslagen. Voor ouderen kan de inzameling op een gegeven moment te zwaar worden.	Leg aan potentiële vrijwilligers uit dat de werkzaamheden belastend kunnen zijn en dat het belangrijk is om op de houding te blijven letten, niet te veel in één keer te willen hantieren en grote of zware stukken met z'n tweeën te verplaatsen. Geef de gelegenheid om af te zien van dergelijk vrijwilligers werk. Controleer eventueel op momenten dat er toezicht gehouden wordt of het wel gaat.
	Schoenen en handschoenen Er is geen reden om veiligheidsschoenen en /of handschoenen aan te bevelen. Van vallende pakketjes is geen voetletsel te verwachten en het papier is eigenlijk altijd schoon. Wel is het aan te raden om bij dit vrijwilligerswerk, zeker als het gaat om het lopen van een route, goede wandelschoenen te dragen.	Geef het advies om goede, stevige loop- of wandel schoenen te dragen, waarop men enkele uren kan lopen. Draag bij het ophalen met de kraakperswagen geen schoenen met gladde zolen.
	Telefoon mee Als er iets mis gaat, er een ongeluk gebeurt of bijvoorbeeld iemand zijn enkel verzwikt, dan moet er adequate hulp geboden kunnen worden.	Zorg ervoor dat er altijd iemand met een mobiele telefoon bij de ploeg vrijwilligers is die de inzameling doet, zodat de eventueel noodzakelijke hulp kan worden ingeschakeld.

Groningen, 11 juli 2019

Zorg van de Zaak

Hans Hoogesteger

arbeidshygiënist en veiligheidkundige

Bijlage

Vrijwilligers verbonden aan:	Afzet-container	Kraak-perswagens	'platte kar'	Zijbelader
BS de Lepelaar (OR)	X			
CZV 'Looft den Heere' (Belt-Schutsloot) ¹		X		
MV 'Looft den Heer' (Oldemarkt) ²	X		X	
Chr muziekvereniging Soli Deo Gloria		X		
Dorpshuis Kallenkote	X		X	
Fanfare de Wieden		X		
Gereformeerde kerk	X			
Jeugdclub Bloksjil		X		
KBS Bernardusschool	X			
Kindcentrum Johan Friso ³	X			
Kindcentrum Willem Alexander ³	X			
Marjorette Corps Vollenhove				X
Noorderschool		X		
OBS de Driesprong	X		X	
OBS de Slinge ²	X		X	
OBS Samensprong		X		
Plaatselijk Belang Tuk	X			
School B	X			
Steenwijk 34	X			
SV Olde Veste ³	X			
SV Steenwijkerwold ³	X		X	
Vereniging OPA ³		X		
VV Blankenham ¹		X		
VV Kuinre	X		X	
VV Steenwijk ³	X			
VV Steenwijkerboys	X			
Zuiderbasisschool		X		
¹ Bezocht, geobserveerd /vrijwilligers gesproken op zaterdag 29 juni 2019				
² Bezocht, geobserveerd /vrijwilligers gesproken op donderdag 4 juli 2019				
³ Bezocht, situatie beoordeeld op donderdag 4 juli 2019				

Er hebben 26 vrijwilliger organisaties de vragenlijst ingevuld en geretourneerd. Er waren (door de gemeente Steenwijkerland) 30 organisaties benaderd. De respons bedraagt daarmee 87 %.

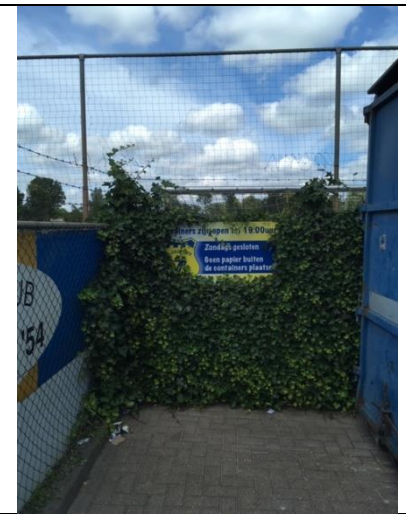
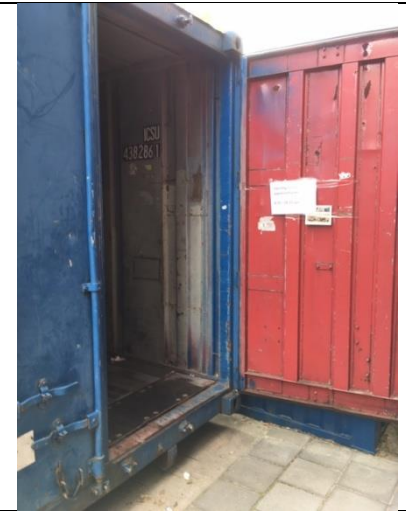
17 organisaties zetten een afzetcontainer in waar burgers (en bedrijven) oud papier kunnen brengen. Van de 7 organisaties die oud papier ophalen dat op bepaalde dagen in een bepaald gebied langs de weg kan worden gezet, zijn er 6 die dat doen in combinatie met een afzetcontainer. In 1 geval is er die combinatie niet.

Er zijn 8 organisaties die een professionele inzamelaar inzetten bij het ophalen van oud papier. Hier van maken er 7 gebruik van een kraakperswagen, waarbij de vrijwilligers zorgen voor het beladen. Er

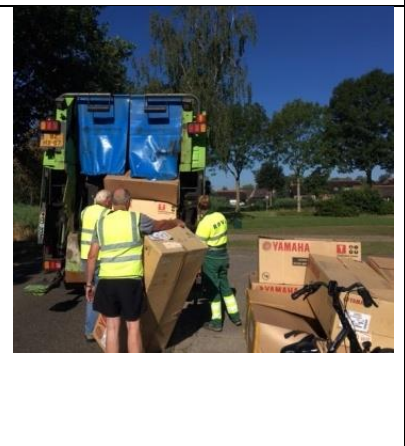

is 1 organisatie die gebruik maakt van minicontainers die middels een zijbelader worden geleegd. Vrijwilligers gaan alleen mee om containers goed te positioneren. Zij lopen dan voor de zijbelader uit. Het betreft een in 2015 gestarte proef in Vollenhove (Marjorettecorps).

1. Tijdelijke afzetcontainers bij SV Steenwijkerwold; open met een net afgedekt. Op ruime afstand van bebouwing.	2. Vaste afzetcontainer bij OBS de Slinge; gesloten en op slot. Op minder dan 10 van bebouwing.	3. Tijdelijke afzetcontainers bij OBS de Slinge; af te dekken met een net. Op ruime afstand van bebouwing.
4. Idem; container is niet op slot, wie dat weet kan papier brengen. De containers staan hier enkele dagen; de periode dat met de 'platte kar' papier wordt opgehaald.	5. Afzetcontainer op particulier terrein t.b.v. muziekvereniging 'Looft den Heer'.	6. Idem. 'Afvullen' via een solide vliegtuigtrap. Verdichten van de inhoud is in dit stadium niet meer mogelijk.
7. Afzetcontainer achter het verenigingsgebouw OPA.	8. Vaste afzetcontainer VV Steenwijk; gesloten en op slot. De instructie is het papier voor het hek te leggen.	9. Vaste afzetcontainers bij VV d' Olde Veste; gesloten containers, niet op slot, op ruime afstand van de bebouwing.

10. Idem. De instructie is het papier in de container te plaatsen en niet ervoor. Op zondagen gesloten.	11. De container wordt losjes gevuld.	12. Vaste afzetcontainer bij KC Willem-Alexander; gesloten container, naast bebouwing op eigen terrein.
13. Idem. De container is open van 8.30 tot 14.15 (bleekt niet erg strikt, de foto werd kort voor 15.00 gemaakt).	14. De container wordt losjes gevuld.	15. Geen container bij Kindcentrum Johan Friso; de oorspronkelijke plek is recent bebouwd. Er heeft pas nog een tijdelijke container gestaan, direct naast de nieuwbouw.

16. Bediening achterop de kraakperswagen. Links en rechts gelijk. Bovenaan een noodstopknop.	17. Treeplank.	18. Kraakperswagen van ROVA.
19. Meerijden op de treeplank. De wagen rijdt gemakkelijk ook even naar de linkerkant van de weg en neemt de vrijwilligers veilig mee.	20. Beladen van de kraakperswag- gen. Grote lege dozen worden eenvoudig verdicht door de pers. Beladen kost daardoor wel extra tijd. De chauffeur helpt.	21. Beladen van de kraakperswa- gen.
22. Rijden over een grote afstand; vrijwilligers in de cabine.	23. Rijden van woning naar wo- ning; vrijwilligers op de treeplank, snelheid begrensd tot 30 km /uur.	24. Papier langs de weg, hier net even verder.

25. Inzameling met de 'platte kar'; deze organisatie werkt altijd met deze paardentrailer.	26. Beladen gaat via het kleine deurtje, lossen via de klep aan de achterkant.	27. bezig met het beladen van de trailer; auto zover mogelijk van de weg.